

ዕላማን መደብን ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ንዕቤት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ

መእተዊ :- ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ንዕቤት ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ዝነበሮም መደባትን ራእይን ብዙሕ እዩ። ከምቲ ” ክቡር ሰብ ክቡር ሓሳብ ይሓስብ ኣብ ክቡር ነገር ድማ ይጸንዕ ” (ኢሳ 32:8) ተባሂሉ ዝተጻሕፈ ጻዕሮምን ተገዳስነቶምን ካብ ሸዊት ዕድሜኦም ዝጀመረ እዩ። ኣብ ሓጺር ታሪኽ ሕይወቶም ተሰኒዱ ከም ዘሎ ብዘመን ዲቁንኦም እዙዝ ተመሃራይን ትጉህ ረድእን ኮይኖም ንዕዮ ገዳሞም ደብረ ጽጌ ሰፍኣ ብንጥፈትን መንፈሳዊ ተገዳስነትን ከም ዝሰርሑ የዘንቱ።

ኣብ ዘመን ምንኩስንኦም ከኣ ዕጉስ መነኮስን መስተውዓሊ ኣቦን ስለ ዝነበሩ ብትእዛዝ ማሕበር ኣብ ሕርሻ፣ ምምህርና፣ ምምሕዳር፣ ምዕቃብ ንብረት ገዳም፣ ብትሕትናን ልዝብን ኣገልገሉ። ካብ 1955 ዓ.ም.ፈ ክሳብ 1994 ዓ.ም.ፈ ሓላፊ ገዳም (ኣብ-ምኔት) ኮይኖም ብመንፈሳዊ ፍቕርን ሓዋርያዊ ሓልዮትን ምስ ኣገልገሉ ድማ ብትግሃቶምን ክቡር ሓሳባቶምን ብፍቓድ ኣምላኽ ተመሪጸም ብ19 ሰነ 1994 ዓ.ም.ፈ (12 ሰነ1986 ዓ.ም.ግ) ኣብ ካይሮ ብፖፕ ሺኖዳ ናይ እስክንድርያ ጳጳስ ዞባ ማእከል ኮይኖም ተሾሙ።

ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ንዓሰርተ ዓመት ጳጳስ ዞባ ማእከል ኮይኖም ብትግሃት ምስ ኣገልገሉ ብ25 ሚያዝያ 2004 ዓ.ም.ፈ መደብ ኣምላኽ ኮይኑ ብልዑል ድምጺ ይደልዎ ተባሂሎም ናይ ሲኖዶስ ኤርትራ ቅዱስ መራሒ ፓትርያርክ ኮይኖም ተሾሙ። ካብ ጽባሕ ሽመቶም ከኣ ኣገደስቲ መደባት ንቕልጡፍ ዕቤት ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ቀዳምነት ብምሃብ ምስ ሲኖዶስን ሊቃውንቲ ኣቦታትን ተረዳዲኦም ንምትግባሩ ተጓዩዮ።ገለ ኣብነት ንምጥቃስ :-

1. **ጉዳይ ጥንቆላ:-** ብዕለት 22 ሰነ 2004 ኣ.ፈ (15/10/ 96 ዓ.ም.ግ) ላዕለዎት ኣርባዕተ ሊቃውንት ልኡኻት ቅዱስ ፓትርያርክ ዝመርሖም ዝምልከቶም 150 ውሉደ ክህነት ዝተሳተፉም “ጉባኤ ኣንጻር ጥንቆላን ተሓባበርቶምን” ኣብ ጻዕዳ ክርስቲያን ተኻይዱ። ብውሳኔ እቲ ጉባኤ ከኣ ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ንኣመንቲ ተዋህዶ ኢና ዝበሉ ጠንቆልትን ተሓባበርቶምን ኣብ ቅድሚ ጉባኤ ብምቕራብ ጌግኦም ኣሚኖም ክንስሑ መጻሕፍቶም ከኣ ከቃጽሉ ተነግሮም። ነቶም ቅኑዕ መኽሪ ዘይሰምዑ ንስሓ ዝእበዩ ጠንቆልቲ ግና ብውግዘት ካብ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ክፍለዩ ተወሲኑ። ብቅዱስ ሲኖዶስ ጻዲቹ ከኣ ጽኑዕ ትእዛዝ ናብ ኩለን ሃገረ ስብከታት ተመሓላልፈ።
2. **ጉዳይ ዕሽር:-** ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ካብ መዳኸሚኣ ዝኾነ ልማኖን ዘይጠቅም ሓገዛትን ርእሳ ንኸትክእል ብኣመንታ ጥራይ ክትሕገዝ ይግብኣ። ዕሽር ከኣ ትእዛዝ ኣምላኽ ስለ ዘኾነ ብዘይ ወዓል ሕደር ንኸጀመር መጽናዕቲ ክግበር ኣለዎ ስለ ዝበሉ ብትእዛዝ ቅዱስነቶም ብዕለት 09 ሰነ 2005 ኣ.ፈ (02/06/97 ዓ.ም.ግ) ካብ ምሉእ ሃገረ ስብከታት ኤርትራ ዝተላእኩ ንዕሽርን ትግባረኡን ዘጽንዑ ኣቦታት “ጉባኤ ንትግባረ ዕሽር” ኣብ ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ ተኻይዱ። ጉባኤኛታት ብሰፊሑ ዘትዮም ዕሽር ኣገዳስን ንቤተ ክርስቲያን ዘርብሕ እዋናዊ መደብ ምዃኑ ስለ ዝተሰማምዑ 3 ካህናት ኣካዩድትን ክልተ ኮሚቴ ተቐጻጸርትን

መዘዘም። ናይ ዕሽር ፍሉይ ሕሳብ ክቐውምን ዕሽር ምኽፍል ብውሉደ ክህነትን ሰራሕተኛታት መንበረ ፓትርያርክን ክጅመር ስለ ዝወሰኑ ቅዱስ ፓትርያርክ ናብ ጉባኤ ሲኖዶስ ኣቕሪቦም። ሲኖዶስ ከኣ ስለ ዘጽደቆ ንምትግባሩ ናብ ኩለን ኣብያተ ክርስቲያናት ኣስመራን ሃገረ ስብከታትን ትእዛዝ ተመሓላለፈ።

3. መራኽቢታት፡-

(ሀ) እታ ብ1952 ዓ.ም.ፈ. (1944 ዓ.ም.ግ) ዝተመሰረተት እንኮ ልሳን ቤተ ክርስቲያን ዝኾነት **ጋዜጣ ፍኖተ ብርሃን** ከምኡውን ብ1996 ብመንፈሳዊ ቅንኢ ዝጀመረት **መጽሔት ብሥራተ ግእዛን** ንመንፈሳዊ ስብከትን ንምዕባል ስነ ጽሑፍ ተዋህዶን ኣድለይቲ ብምኃነን መንግስቲ ካብ እገዳ ነጻ ክብለንን ዳግም ምሕታም ንክጅምራ ተመደበ። ነዚ ንምክያድ ድማ ብሞያ ርክብ ህዝብ ዝሰልጠኑ ካህናትን ዲያቆናት ተደልዮም ምዱባት ሰራሕተኛታት መንበረ ፓትርያርክ ኮይኖም በብክእለቶም ንክሰርሑ ውጥን (ፕላን) ወጺኡ ነበረ።

(ለ) ናይ መንበረ ፓትርያርክ ዘመናዊ ቤት ማሕተም ክሳብ ዝትከል ከኣ ንብረት ህዝብ ክርስቲያን ዝኾነ ቤት ማሕተም ማሕበረ ሓዋርያት ዝተወሰኑ ውልቀ ሰባት ጥራይ ዝረብሕሉ ድኹም ትካል ምኃን ኣብቂፁ ናብ ክፍሊ ርክብ-ሕዝብ መንበረ ፓትርያርክ ክሰጋገር ኣለዎ። ብዘመናዊ መሳርሒ ማሕተምን ምሁር ዓቕሚ ሰብን ተተኪኡ ከኣ ንምሉእ ዕብየት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ከገልግል ይግብኦ ኢሎም ቅዱስ ፓትርያርክ መዲቦም። ይኹን እምበር ኣብ ጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ ብተደጋጋሚ ተላዒሉ ብዮፍታሂን ገለ ሰዓብቱ ጳጳሳትን ዘይምርድዳእ ስለ ዘሰገበ ኣብ ውሳኔ ከይበጽሑ ተሪፉ።

(ሐ) ናይ መንበረ ፓትርያርክ ወግዓዊ ኣገልግሎት ኢንተርነት (ዌብ ሳይት) ድማ ንክጅመር ንሓያሎ እዋን ጻዕርን መጽናዕትን ክግበረሉ ስለ ዝጸንሐ ምሁራት ደቂ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን መሪጺታ ይትባረክ በርሀን ዲያቆን ኢንጅነር ቢንያም ሳህልዝን ዝመርሖም ብምድግጋፍ ግዱሳት ኦርቶዶክሳውያን ካብ ውሽጥን ወጻኢን ኩሉ መደባቱ ተጻፊፉ ንክጅመር ድልው ኮይኑ፡ ንትግባረኡ ድማ ምስ ሃገረ ስብከት ሰሜን ኣሜሪካ ምርድዳእ ተጀሚሩ ነበረ።

4. ልዑል ትምህርቲ፡-

(ሀ) ብቀዳማይ ፓትርያርክ ቅዱስ ኣቡነ ፊልጶስ ዝተጀመረ ማህደረ ትምህርቲ ኹሎም ውሉደ ክህነት ተዋህዶ ብመንፈሳውን ዘመናውን ትምህርቲ ብዝያዳ ንክስልጥኑ ስለዝተደልየ ቅዱስ ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ምስ ፖፕ ሺኖዳ ፓትርያርክ እስክንድርያ ኣብ ሕዳር 2004 ኣ.ፈ ተራኽቦም ናይ መነኮሳት፡ ካህናትን፡ዲያቆናትን ልዑል ማህደረ ትምህርቲ ብግብጻዊት ቤተ ክርስቲያን ክወሃብ ስምምዓት ጌሮም። ምንባር እምነ መሰረት መንፈሳዊ ኮሌጅ ኣብ ቅድስት ስላሴ ቤተ ክርስቲያን ኣስመራ ድማ መበገሲ ናይቲ ስምምዕ እዩ።

(ለ) መንፈሳዊ ኮሌጅ፡- ሕጽረት ትምህርቲ፤ ዘይብቅዓት መራሕትን ኣገልገልትን ጠንቂ ኩሉ ሽግር ቤተ ክርስቲያን ተዋህዶ እዩ። ነዚ ዝፈለጡ ናይ ፖለቲካን ሃይምኖትን ነጋዶ ድማ ምስልዮነት ወሲኾም ነታ ቤተ ክርስቲያን ይምዝምዝዋ ኣለዉ። ይኹን እምበር፤ ደጋዊ ሽግር ካልኣዊ እዩ። ሽግር ቤተ ክርስቲያን ዝፍታሕ ብትምህርቲ ምኃኑ ስለ ዝኣመኑ፤ ፓትርያርክ እንጦንዮስ ምስ ቤተ ክርስቲያን እስክንድርያ (ግብጺ) ብዝገበርዎ ስምምዕ መሰረት፤ ፖፕ ሺኖዳ 3ይ ካብ መስከረም 17- 24 2005 ናይ

ሰሙን ጉዕዞ አብ ኤርትራ ምብጻሕ አካዮዱ። ናይቲ አብ ዕዳጋሓሙስ አስመራ ክምስረት ዝተሓሰበ መንፈሳዊ ኮለጅ እምኒ-መሰረት አንቢሮም። እዚ መንፈሳዊ ኮለጅ እዚ ብዓይነቱን ትሕዝቶኡን እንኮ ኮይኑ አብ ቤተ ክርስቲያን ተዋህዶ ከምጽኦ ዝኸለል አበርክቶ ንምእመናን ተስፋ ዝህቦ ነይሩ። ይኹን እምበር ዕቤት ቤተ ክርስቲያን ዘይደልዩ ቆጽዮም፣ እንሆ ድማ ኩሉ ኣይተረኸበን። ቤተ ክርስቲያን ግብጺ ልዕሊ ክልተ ሚልዮንን ፈረቓን (2.5 ሚልዮን) ዶላር መስሪሒ መንፈሳዊ ኮለጅ ኪኸውን ኢላ ዝወፈየቶ ገንዘብ፣ ኣቶ ዮፍታሀ ብዘይ ሕሳብ ኣበይ ከምዘውጽኦ ኣይፍለጥን። ቀንዲ ካብቲ ምስ ፓትርያርክ እንጦንዮስ ዘጋራጨዎም ነገራት ሓደ ድማ መዕለቢ ናይዚ ገንዘብ እዚ ፓትርያርክ እንጦንዮስ ክፈልጥዎ ስለዘይክኣሉዮ። ኣቶ ዮፍታሀ ንፓትርያርክ ዝምልከት ጉዳይ ኣይኮነን ብምባል ጸብጻብ ክህብ ኣይከኣለን ጥራይ ዘይኮነስ፣ ተመሊሱ ንፓትርያርክ እንጦንዮስ ክዘልፎምን ከነኣእዮምን ጀመረ። እዚ ገንዘብ' ዚ ኣበይ ከምዝጠፍኦ ክሳብ ሕጂ ኣይፍለጠን።

ፓትርያርክ እንጦንዮስ፡ ኣቶ ኢሳያስ ኣፈወርቂ መራሒ ሃገር ኤርትራ። ፓፕ ስኖዳ 3ይ ኣብ ዕዳጋሓሙስ አስመራ (ከባቢ እንዳ ስላሴ) እምኒ-መሰረት መንፈሳዊ ኮለጅ ከንብሩ ከለዉ።
Source: El-Keraza Magazine Thirty-Second Year Friday 8th October 2004. Issues 29, 30 መስከረም 23, 2004

(ሐ). ጸሎትን ናይ ወንጌል ትምህርትን ንህዝብ ክርስቲያን መንፈሳዊ መግቡን ሓይሉን ስለ ዝኸነ ጸሎተ ነግህን ሰርክን ብስሩዕ ኣብ ኩለን ኣብያተ ክርስቲያናት ክትግበር ብቅዱስ ፓትርያርክ መልእኽቲ ናብ ኩለን ናይ አስመራ ኣብያተ ክርስቲያናት ተመሓላፊኡ ክትግበር ጀመረ። ኣብ ሃገረ ስብከታት ንኸተኣታቶ ድማ ዘተ ንምክያድ ተመዲቡ ነበረ።

(መ). ገዳማት ኤርትራ ብዋሕዲ ዓቕሚ ሰብን ኩነታት መነባብሮን ኣብ ኣሰካፊ ደረጃ ስለ ዝበጽሖ ማሕበር ስምረት ገዳማት ተወሃሂዱ መንፈሳውን ዘመናውን ትምህርቲ ብብደረጃኡ ኣብ ገዳማት ክወሃብ ተካእቲ መንእሰያት ገዳም ከይዶም ክመሃሩን ንማዕርግ ዲቁና፣ ክህነትን ምንኩስናን ክተባብዑን ከምኡውን ገዳማት ኤርትራ መሰረት እምነት ክርስትናን ታሪኻዊ ቅርስን ስለ ዝኸነ ብመንበረ ፓትርያርክ ፍሉይ ደገፍ ክግበረለን ብቅዱስ ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ መደብ ተታሒዞ ነበረ።

5. መንፈሳዊ ትካላት፡-

(ሀ). ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ኣብ ጥሪ 2005 ዓ.ፈ ናብ ሃገረ ግሪኽ ናይ ስራሕ መገሻ ብምግባር ምስ ላዕለዎት ሓለፍቲ ቤተ ክርስቲያን ግሪኽ ተራኸቢዎም ስለ ዝተመያየጡ ንዕብየት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ዝሕግዝ ሕክምናዊ ኣገልግሎት ዝህብ ትካል ክቐውም እሞ መድሃኒትን ምሉእ ውሽጣዊ መሳርሒታቱን ብግሪኽ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ክሸፈን ስምምዕ ተፈራረሙ።

(ለ). ፓትርያርክ እንጦንዮስ ምስ ቤተ ክርስቲያን እስክንድርያ (ግብጺ) ብዝገበርዎ ስምምዕ፣ ካብ መስከረም 17- 24 2005 ፖፕ ሸኖዳ 3ይ ቅብኢ-ቅዱስ (ሚሮን) ንምስራሕ ዘድሊ ቀመማትን ጥንታዊ ሚሮንን ሒዞም ናይ ሰሙን ጉዕዞ ኣብ ኤርትራ ከምዘካየዱ ይፍለጥ። ድሕሪ ናይ መዓልቲታት ሱባኤን ጸሎትን ድማ ቅብኢ ሚሮን ኣብ ኤርትራ ከምዝስራሕ ኮይኑ። እዚ ብጻዕርን ስራሕን ፓትርያርክ እንጦንዮስ ዝተረኸበ ፍረዚ፡ ኣብ ታሪክ ቤተ ክርስቲያን ተዋህዶ ንመጀመርያ ግዜ ቅብኢ-ቅዱስ (ሚሮን) ኣብ ኤርትራ ተሰሪሑ ቤተ ክርስቲያን ተዋህዶ ተጠቓሚት ናይዚ ፍርያትዚ ኮይና ትርኩብ።

The Pope and the Patriarch while putting the oil in the jars and Hegomen Gawaraiious Attallah with them

ፓትርያርክ እንጦንዮስ ምስ ፖፕ ሸኖዳ 3ይ፡ ቅብኢ-ቅዱስ (ሚሮን) እናሰርሑ። Source: El-Keraza Magazine Thirty-Second Year Friday 8th October 2004. Issues 29, 30 መስከረም 23, 2004

(ሐ). ኣብ ድባርዋ ከኣ ብመንበረ ፓትርያርክ ዝውነን ናይ ኣልባሳት፡ ምንጻፋት፡ ንዋየ ቅዱሳትን ካልእ ኢደ ስርሓትን ተተኸሉ ንኣብያተ ክርስቲያናት ዘድሊ ንብረት ከፍሪ ስለ ዝተመደበ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ግብጺ ድማ ክትተሓጋገዝ መብጽዓ ኣትያ ነበረት።

(መ). ናይ መንበረ ፓትርያርክ ክፍሊ ልምዓትን ረድኤትን ዝቆጸጸዩ ዝነበረ ሕርሻዊ ልምዓትን ኣብ ሃገረ ስብከታት ዝርከብ ናይ መፍረ ቦታን እሙናት ናይ ሕርሻ ተሞክሮ ዘለዎም ሰባት ተመዲቦም ብዝተመሓየሸ ኣሰራርሓ ኣታዊታት ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ ክስሰን ድማ ሰፊሕ መደብ ተታሒዙ ነበረ።

6. ነጻ ምምሕዳር ቤተ ክርስቲያን፡-

(ሀ). ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ቤተ ክርስቲያንና ካብ ዝኾነ ይኹን ተጽዕኖ መንግስትን ውልቀ ሰባትን ነጻ ኮይና ብሓዋርያዊ ሕጋን መንፈሳዊ መሪሕነታን ክትመሓደር ኣለዋ ዝብል ጽኑዕ ዕላማ ኣለዎም። ዝመሓልክዎ ኣይጠልምን ቤተ ክርስቲያንይ ኣየርግጽን ስለ ዝበሉ ከኣ ኢዩ እዚ ኩሉ ፈተናን ማእሰርትን ወሪድዎም ዘሎ።

(ለ). ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ካብ መንበረ ማርቆስ እስክንድርያ ዝተቐበለቶ ጥንታዊ መመሓደሪ ሕጊ ኣለዋ። ነዚ ኩሉን ኦሬንታል ኣብያተ ክርስቲያናት ን1700 ዓመታት ዝኣክል ክምርሓሉ ዝጸንሓ ቀዋሚ ሕጊ፡ ዘይምልከቶ ተራ ውለቀ ሰብ ዮፍታሄ ክቐይሮ ምስ ፈተነ ቅዱስ ኣቡነ እንጦንዮስ ብ3 የካቲት 2005 ዓ.ም.ፈ ናብ ኩሉን ሃገረ ስብከታትን ኣብያተ ክርስቲያናትን ዘዋሪ መልእኽቲ ብምልኣኽ ነቲ ዝተሰንዐ " ዮፍታሄ ዋና ኣማሓዳሪ ተዋህዶ" ዝብል ማሕተምን መምርሕን

አውጊዞም አብ ሓቂ በይኖም ደው ዝበሉ ቅዱስ አቦ እዮም።በዚ መሰረት ድማ እዮም ንዮፍታሂን ካልኦት ሰዓብቲን አብ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከይኣትዉ ብውግዘት ዝፈለይዎም።

(ሐ). ቅዱስ ፓትርያርክ ዕዙዝ ልዐናን ዓሚቕ መንፈሳዊ ርድኢትን ስለ ዘለዎም ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ኣንቀጽ 37 ብዝእዝዞ መሰረት ምስ ቀዋሚ ሲኖዶስ ማለት አብ ሰሰለስተ ወርሒ ዝቐየሩ ክልተ-ጳጳሳት እናተመኻኸሩ መዓልታዊ ንጥፊታት ቤተ ክርስቲያን ከመሓድሩ። ንፍሉይ ናይ ፓትርያርክ ውሳኔ ዘድልዮም ጉዳያት ግና ዘማኸሩ ሰለስተ ናይ ስነ መለኮት ምሁራትን ናይ ሕጊ ሊቃውንትን ማለት

- መሪጌታ ተወልደመድህን መንግስቲ
- መሪጌታ ይትባረኽ በርሀ
- መሪጌታ ሰመረአብ ወልደገብርኤል

መሪጌም አማኸርቲ ፓትርያርክ ኮይኖም ክሰርሑ ናብ ውሳኔ ቅዱስ ሲኖዶስ አቕረብዎም። እዚ ጉዳይ ብጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ ብዘይ ሓደ ተቓውሞ ምሉእ ተቐባልነት ረኸበ። ምዱብ ስርሖም ከይጀመሩ ግና ምፍራስ ሕጊ ቤተ ክርስቲያንን ናይ ቅዱስ አቦና ምስጓግን ኣጋጠመ።

(መ). ብስም ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ዝንቀሳቐስ ዝተፈላለዩ ናይ ገንዘብ ኣታውን ወጻእን ሕሳባት ቅዱስ ሲኖዶስ ብዘውጽኦ ዓመታዊ ባጀትን ምቁጽጻርን ጥራይ ክመሓደርን፣ ብዘይ ኣፍልጦ ቅዱስ ፓትርያርክ ዝኾነ ገንዘብ ቤተ ክርስቲያን ብድሌት ዮፍታሂ ከይወጽእን ኣቡነ እንጦንዮስ ተሪር ትእዛዝ ኣመሓላለፉ። እዚ ድማ ከቢድ ጸገም ኣስዓበሎም።

(ሰ). ብተወሳኺ ናብ ወጻኢ ሃገራት ዝምደቡ ኣገልገልቲ ካህናትን ዲያቆናትን ብቑዕ መምዘኒ ዝሓለፉ፣ ብቡራኼን መምርሕን ቅዱስ ፓትርያርክ ተቐቢሎም ክለኣኹ ኣለዎም እምበር ብጓል መገድን ብትእዛዝ ዮፍታሂ ክኸውን ኣይግባእን። ዝምልከቱ ጉዳይውን ኣይኮነን ኢሎም ኣቡነ እንጦንዮስ ወሲኖም። እዚውን ኣይተተግበረን። ንኣብነት ኣባ ሺኖዳ (ሕጂ ኣብ ኣሜርካ ሓኪሎም ዘለዉ) ብትእዛዝ ዮፍታሂ እምበር ብቡራኼ ኣቡነ እንጦንዮስ ናብ ሰሜን ኣመሪካ ከም ዘይተመደቡ ኩሉ ሰብ ዝፈለጦ ዝተረጋገጸ ሓቂ እዩ።

7. ምቕባእ ጳጳሳት፡- ኣብ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ቅድስት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ዋሕዲ ጳጳሳት ስለ ዝነበረ ቅዱስ ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ ጳጳሳት እንተ በዝሑ መንፈሳዊ ዕዮ ቤተ ክርስቲያን ክቀላጠፍን ሰፊሕ ኣተሓሳስባ ክርከብን ይኸእል እዩ ካብ ዝብል ሰናይ ኣተሓሳስባኦም ምስ ጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ ዘትዮም ነዞም ዝስዕቡ ጳጳሳት ክኾኑ ቀብእዎም።ንሳቶም ከኣ

- ብጹዕ ኣቡነ ማቴዎስ
- ብጹዕ ኣቡነ ሉቃስ
- ብጹዕ ኣቡነ ጴጥሮስ
- ብጹዕ ኣቡነ ሲኖዳ
- ብጹዕ ኣቡነ ኣትናቴዎስ
- ብጹዕ ኣቡነ ባስልዮስ

ይኹን እምበር ካብዞም ኩሎም ብኢድ ቅዱስ ኣቡነ እንጦንዮስ ዝተቐብኡ ጳጳሳት ሓደ እኳ ኣሰሮም ስዒቡ ንዓመጻዊ ኣመራርሓ ዮፍታሂ ዝቃወምን ንሕጊ ተዋህዶ ዝከላኸልን ብፍጹም ኣይተረኸበን።ኩሎም ብፍርሒ

አምላኸምን እምነቶምን ጠሊሞም ብጭዋ ሰብ ተመሪሖም ዝኸዱ ዘለዉ እዮም።

8. ምክትታል ትምህርቲ ሰንበት፡-

(ሀ). ከምቲ ፖፕ ሺናዳ "መንእሰያት ዘይብላ ተስፋ ዘይብላ ቤተ ክርስቲያን" ዝበልዎ ቅዱስ አቡነ እንጦንዮስ ትምህርቲ ሰንበት ንክሕይልን ቅነዕ ኦርቶዶክሳዊ ስርዓተ ሃይማኖት ክቐጽልን መንእሰያት ደቅና ብቃል እግዚአብሔርን ስነ ምግባርን ከነዕብዮም ደኣ እምበር ብስንፍናና ክንሰጎም ኣይግባእን እዩ እናበሉ ኣብ ዝተፈላለዩ ኣብያተ ክርስቲያናትን ትምህርቲ ሰንበትን እናኸዱ ንመንእሰያት የተባብዑን ንወለድን ካህናትን ከኣ ኣስተምህሮን ማዕዳን ሂቦም እዮም።

(ለ). ንኣብነት ኣብ መካነ ሕይወት መድሃኔ ዓለም ቤተ ክርስቲያን ኣስመራ ዝነበሩ ልዕሊ 3000 ዝኾኑ ተመሃሮ ፋሕ ከይብሉን ቤት ትምህርቲ ሰንበት ከይዕጸን ዝገበርዎ ጸዕርን ተሪር ተቓውሞን ኩሉ ሰብ ዝምስክሮ ሓቂ እዩ። ካብቶም ዝእክቡ እቶም ዝተኣከበ ዝብትኑ ስለ ዝበዝሑ ግና እዚ ሕጂ ንኹሎም ምእመናን ተዋህዶ የሕዚኑ ዘሎ ምፍራስ ሕጊ ቤተ ክርስቲያንና ኣጋጠመ።

9. መጠቓለሊ፡- ሰፊሕ ዕላማን መደብን ፓትርያርክ ኣቡነ እንጦንዮስ በዚ ሓጺር ተዘርዚሩ ዘሎ ጽሑፍ ዝፍጸም ኣይኮነን። ይኹን እምበር ነዚ ብምኽንያት 4ይ ዓመት ምቕባእ ቅዱስነቶም ተዘኪሩ ዝብዕል ዘሎ መንፈሳዊ መዓልቲ መዘኻኸሪ ተባሂሉ ዝቐርብ ዘሎ ጥራይ እዩ። ኩሉ ዕላምኦም ብዘጋጠመ ናይ ሰይጣን ፈተና እኳ ክትግብሩዎ እንተ ዘይከኣሉ ንሕና ደቂ ሓንቲ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ተዋህዶ ዝኾንና ሰዓብቶም ውሉደ ክህነትን ምእመናንን ግና ብድርብ ሓላፍነትን ብጽንዓት እምነትን ክንትግብሮ ሕድሪ ተቐቢልና ኢና። ምእንቲ ሓንቲ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ፈተናን ውርደትን ዝጸሩ ዘለዉ ቅዱስ አቡነ እንጦንዮስን ኩሎም መነኮሳትን ካህናትን ዲያቆናትን ምእመናንን ኣምላኽ ዘለዓለማዊ ሕይወትን ኣኸለል ክብርን ክህቦም ወትሩ ንጽሊ።